

SAJTÓKÖZLEMÉNY

A 20 ÉVE ALAPÍTOTT MOLNÁR PÉTER DÍJ ÁTADÁSÁRÓL

A 2004-ben Molnár Péterné-Baló Borbála és Winkler Barnabás építész által alapított, most 19. alkalommal átadott elismerés **kuriózum** a hazai építészeti díjak sorában: a szakma elismert szereplői **magánemberként** ítélik oda olyanoknak, akik munkáikkal túlmutatnak az aktuális építészeti divatokon, a hatásvadászatot mellőzve, az adott építési igényből, azaz “belülről” táplálkozó, a gazdasági ráfordítások minimumát kereső építészetet képviselnek, kik a díj névadójának tervezői racionalitásával rokon módon gyakorolják szakmájukat.

2024-ben **MAJOR ZOLTÁN** és **MÜLLNER PÉTER** a „Partizan Architecture” építészei nyerték el a kitüntetést.

A közös munka már az egyetemen elkezdődött, elsősorban a Lakner Antal képzőművész által vezetett Téreltérítés Munkacsoportban. 2013-ban (Péter) illetve 14-ben (Zoltán) diplomáztunk, Sugár Péter és Balázs Mihály hallgatójaként. Az egyetem után folytattuk a közös munkát és Hory Gergellyel közösen megalapítottuk a [Partizan Architecture](#) irodát, amelyet 2021-től ketten alkotunk.

A partizán építészet legfontosabb jellemzője, hogy a tervező nézőpontja nem absztrakt és kívülálló, hanem valóságos és résztvevői. Egyszerűbben mondva az építész nem csupán alkotóként, hanem használóként is gondolkodik, és eszerint alakítja tereit. Ennek következtében felismertük, hogy a későbbi használó maga is tervező, akinek ezért kellő szabadságot kell biztosítanunk környezetének alakításában. Ez azonban közel sem jelenti azt, hogy a saját felelősségünk csökkenne, hiszen nekünk kell meghatároznunk azokat a pontokat, amelyek esetén lehetőséget kínálunk a beavatkozásra.

Tevékenységünk szerves részét képezi a kutatómunka, amelyet 2018 és 2022 között DLA képzésünk során sikerült elmélyíteni a BME Építőművészeti Doktori Iskolában, ahol témavezetőink Sugár Péter és

Szabó Levente voltak. Ezen kutatások célja, hogy kortárs térhasználati kérdésekről megbízható, új ismeretek születhessenek, amelyek a tervezési munka során is alkalmazhatóvá válnak. Egyfelől – az előzőknek megfelelően – igyekszünk a tereket a későbbi használók nézőpontjából értelmezni és megtervezni, másfelől törekszünk feltárni és figyelembe venni azt a társadalmi kontextust, amelyben alkotunk. Doktori értekezéseink is ezen két témát járják körül.

Az egyik disszertáció (*A használó felszabadítása*) olyan építészetelméleti megközelítések és építészeti alkotások rendszerezésére tesz kísérletet, amelyek a használót és környezete alakításában betöltött szerepét tekintik a tervezés origójának. A cél a saját tervezésmódszertan kialakításához szükséges elméleti háttér feltárása volt.

A *Transzkulturális Építészet* című dolgozat pedig olyan helyzeteket mutat be, amelyekben kulturális kisebbségek alkotják meg vallási tereiket a többség téri és társadalmi keretei között. A dolgozat egy elemző szöveg, amely összefoglalja a, hogy a származási országoktól eltérő kultúrában megvalósult épített tér, a mecset, hogyan változik meg, alakul át, idomul a tágabb és szűkebb értelemben vett többségi kontextushoz. Az iroda elméleti munkáihoz szorosan kötődnek az elmúlt években tervezett családi házak ([brennbergbányai](#), [tinnyei](#), illetve [pilisszentlászlói](#)) a [Jézus Szíve Jezsuita templomban található játszószo](#)[ba](#), valamint a [bútor nélküli hotelszo](#)[ba](#). Különböző megközelítéssel, de mindegyik esetben olyan térbeli struktúra létrehozására törekedtünk, amelyben az egyes helyiségek (családi házak), felületek (hotelszo[ba](#)), vagy alkotóelemek (játszószo[ba](#)) szerepe szabadon értelmezhető, és – éppen ebből adódóan – könnyen megváltoztatható később, a használat során. 2021-től Debrecenben tanítunk a Szentirmai Tamás által vezetett Építészmérnöki Tanszéken, és elveinket igyekszünk az oktatás során is alkalmazni. Ennek egyik példája a harmadéves hallgatók tervezési feladata, amely folyamán a térileg fenntartható lakhatás témakörét járjuk körül az őszi szemeszterben. A [cserépváraljai Munkás Szent József templom felújítása](#) volt az első műemléki feladatunk. Az épület 1962-ben készült el Csaba László építész tervei alapján. Munkánk során igyekeztünk megérteni az eredeti tervezői szándékot, kiemelt figyelemmel az épület téri felépítésére és a katolikus liturgia összefüggéseire. Ezeket a tapasztalatokat szerettük volna a

közösség számára is nyilvánvalóvá tenni, mert abban bízunk, hogy az épület szimbolikájának megismerése tovább erősítheti a helyiek kötődését a templomhoz, emellett pedig a különleges koncepció megőrzését is segíti.

AMI A DÍJAT ÉS SZAKMAI RANGJÁT ILLETI, háromnegyed évszázadon ível át a néhai Molnár Péter építész, a róla elnevezett díj, az adományozók és a díjazott építészek története. A díj névadója, a festői ambíciókkal is megáldott Molnár Péter (1925-2000) a múlt század ötvenes éveiben indult el az építészti pályán. Máig emblemikus korai munkája a Siófoki Meteorológiai Obszervatórium épülete, mely a szocreál-ideológia nyomása alatt született ugyan, de mégis túlmutatott korán. Molnár már ezt az épületet is és a későbbieket is funkcióiknak megfelelő tiszta formavilággal tervezte, nem vetett papírra soha öncélút, használhatatlant, nem dőlt be a pillanatnyi trendeknek és divatoknak, hosszabb távon gondolkodó építész volt. Hivatását és hitvallását nem áldozta fel az érvényesülés és az építészeti demagógia oltárán, ezzel irányt mutatott. A Molnár Péterről elnevezett díjat Winkler Barnabás építész alapította és hosszú ideig finanszírozta, a névadó felesége, a most 95 éves Baló Borbála támogatásával. A jelenlegi kuratórium tagjai: **FÁBIÁN GÁBOR, FERKAI ANDRÁS, FRIKKER ZSOLT, KALMÁR LÁSZLÓ, MÓNUS JÁNOS, NAGY MÁRTON, PAZÁR BÉLA, ZOMBOR GÁBOR**. Több korosztályt képviselnek, a fiatalabbak mind e díj korábbi kitüntetettjei. Szemléletük azonban közös. Követésre, díjazásra alkalmas építészet csak az építési igény magasrendű értelmezésével és csak a valóban szükséges megvalósítási ráfordításokkal jöhet létre. Minden építés valaminek a folytatása. A “folytatás” azonban csak akkor hiteles, ha múlt-ismereten is alapszik. Nincs helye a saját lényegét hazudtoló, magamutogató önérvényesítő szándéknak, az elmélyült feladat-elemzés helyett. Építészeti eszköztára is csak ebből kiinduló lehet. A kuratórium évről évre az ilyen épületeket, tervezőket keresi, működési rendjének megfelelően állandóan frissülő összetételével. Nevezetesen az adott év díjazottjai automatikusan a következő év kuratóriumának tagjaivá válnak.

Budapest, 2024. december 4.

További információ: Mónus János építész (t: 36 30 545 3677, e-mail: szokemonusster@gmail.com)